

Nieuwsbrief

IN DEZE NIEUWSBRIEF VINDT U INFORMATIE OVER

Herstelfase pensioenfonds achter de rug	1
Bestuur pensioenfonds op volle sterkte	2
ALM-studie: zoeken naar de beste mix van zekerheid en rendement	4
Jaaroverzicht 2012 in vogelvlucht	5
Raad van Deelnemers	10
Column Gerard van Olphen	11
Wist u dat?	12

HERSTELFASE PENSIOENFONDS ACHTER DE RUG

Pensioenfonds SNS REAAL beschikt weer over de vereiste financiële reserves om aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen én (niet te grote) tegenvallers te kunnen opvangen. Door de verbetering van de financiële positie is ons pensioenfonds sinds 1 april 'uit herstel'.

Maatstaf voor de financiële positie van pensioenfonds is de dekkingsgraad. Eind maart 2013 had ons pensioenfonds een dekkingsgraad van 114,2%, berekend op basis van de marktrente. Volgens de berekeningsmethode die De Nederlandsche Bank voorschrijft (DNB-UFR), kwam de dekkingsgraad uit op 120,2%. De vereiste dekkingsgraad voor ons pensioenfonds per eind 2012 bedraagt 110,9%. Dit betekent dat het reservetekort, dat bestond sinds 30 september 2011, is weggewerkt.

RESERVETEKORT EN HERSTELPLAN

Per 30 september 2011 had ons pensioenfonds een dekkingsgraad van 109,7%, lager dan de toen vereiste dekkingsgraad (112%). Dit 'reservetekort' hield in dat er voldoende middelen in huis waren om de pensioenen uit te betalen, ook op de langere termijn, maar dat er onvoldoende buffers aanwezig waren om tegenvallers te kunnen opvangen. Op dat moment heeft het bestuur het langetermijnherstelplan uit maart 2009 weer laten herleven. In dit herstelplan waren geen kortingen op de pensioenen of andere bijzondere maatregelen opgenomen;

bestaand beleid zou binnen een termijn van vijftien jaar leiden tot een dekkingsgraad hoger dan de vereiste dekkingsgraad.

PENSIOENFONDS UIT HERSTEL

Een pensioenfonds kan het herstelplan weer intrekken, en zich 'uit herstel' verklaren, als de dekkingsgraad gedurende drie achtereenvolgende kalenderkwartalen hoger is dan de (minimaal) vereiste dekkingsgraad. Deze termijn was in 2012 bijna bereikt, totdat de dekkingsgraad eind juni 2012 weer net onder de vereiste dekkingsgraad uitkwam. Sindsdien is onze dekkingsgraad gedurende drie achtereenvolgende kalenderkwartalen hoger geweest dan de vereiste dekkingsgraad, waardoor we per 1 april 2013 'uit herstel' zijn. Toch moeten we de vinger goed aan de pols houden. De financiële positie van ons pensioenfonds is weliswaar verbeterd, maar nog niet sterk genoeg om alle pensioenen (volledig) te kunnen indexeren. Ook de capaciteit om tegenslagen op te vangen is beperkt.

BESTUUR PENSIOENFONDS OP VOLLE STERKTE

Met het aantreden van drie nieuwe bestuursleden is het bestuur van Pensioenfonds SNS REAAL weer compleet. Eric Bot is de opvolger van Eelco Blaauw, die na twee termijnen van vier jaar niet meer als bestuurslid herkiesbaar was. Joop Ossel neemt de plaats in van Wim van Veelen, die op 1 juli a.s. aftreedt als bestuurslid namens de gepensioneerden. En Art van Toor vervult de uitbreidingsvacature die al enige tijd openstond. Wie zijn deze nieuwe bestuursleden? Zij stellen zich zelf aan u voor.

Naam:	Eric Bot
Leeftijd:	48 jaar
Woonplaats:	Akersloot
Functie:	Senior Compliance Officer bij Zwitserleven
Privé:	samenwonend, twee zoons (Wouter (9) en Jelle (6))
Hobby's:	zwemmen, fietsen, hardlopen, lezen, studeren, duiken
Bijzonderheden:	docent NIBE-SVV en Nederlands Compliance Instituut

'INZICHT BIEDEN MET HANDELINGSPERSPECTIEF'

Sinds wanneer werk je bij Zwitserleven en wat heb je tot nu toe gedaan?

'Ik ben vanaf april 1996 werkzaam bij Zwitserleven, dus al ruim zeventien jaar. Ik startte als (aspirant) relatiemanager individuele pensioenen. In 1999 ben ik overgestapt naar FiZie, het pensioenjuridisch adviesbureau van Zwitserleven. Als adviseur ondersteunde ik de buitendienst en het intermediair op fiscaal- en pensioenjuridisch vlak. In de avonden volgde ik de opleiding tot fiscaal jurist aan de Universiteit van Amsterdam. Na mijn afstuderen, in 2002, werd ik benoemd tot senior (beleids)adviseur. Sinds juli 2007 ben ik werkzaam als Senior Compliance Officer. In deze functie bewaak ik dat we als Zwitserleven voldoen aan de actuele wet- en regelgeving, op een nette en zorgvuldige manier zakendoen, en onze klanten behandelen zoals we zelf behandeld willen worden. Kortom, ik vertegenwoordig de klant die niet aan tafel zit. Naast mijn werk ben ik blijven studeren en dat doe ik nog steeds. In 2008 heb ik de Leergang Compliance Officer aan het Nederlands Compliance Instituut voltooid en sinds 2009 ben ik bezig met een Executive MBA in Food en Finance aan de Nyenrode Business Universiteit. Ik hoop die in 2014 af te ronden.'

Waarom ben je bestuurslid van het pensioenfonds geworden?

'Door mijn loopbaan bij Zwitserleven en de studies die ik heb gevolgd, heb ik veel kennis en ervaring op pensioengebied. Die expertise wil ik graag in de volle breedte delen, ook binnen ons eigen pensioenfonds. Nu, met de vacatures in het bestuur, was hét moment om in te stappen en mijn verantwoordelijkheid te nemen. De functie van bestuurslid sluit bovendien goed aan op m'n MBA-opleiding en mijn huidige functie bij Zwitserleven. De combinatie kan een mooie kruisbestuiving opleveren.'

Wat wil je als bestuurslid bereiken?

'Ik wil vooral een goede inhoudelijke bijdrage leveren aan het pensioenfonds als geheel. Daarnaast is een van mijn speerpunten pensioencommunicatie. Daarom heb ik zitting genomen in de Communicatiecommissie. Het is van essentieel belang dat we onze deelnemers, en in het bijzonder de jongeren, helder en realistisch informeren om voorzienbare teleurstellingen te voorkomen. Daarbij gaat het om drie dingen: ze moeten de inhoud van de arbeidsvoorwaarde pensioen kennen (informatie), snappen wat zij straks aan pensioen kunnen verwachten (inzicht) én weten wat ze zelf extra kunnen doen (handelingsperspectief).'

EELCO EN WIM, BEDANKT!

Op 3 januari 2013 is Eelco Blaauw afgetreden als bestuurslid. Eelco maakte acht jaar (twee bestuurstermijnen) deel uit van het pensioenfondsbestuur. Tot zijn aandachtsgebieden behoorden onder meer de pensioenregeling, het jaarverslag en compliance/governance. Ook was hij secretaris van het bestuur.

Per 1 juli 2013 neemt Wim van Veelen afscheid als bestuurslid namens de gepensioneerden. Wim is vier jaar bestuurslid geweest, sinds 8 juni 2009. Als voorzitter van de Communicatiecommissie en referent voor het bestuursverslag heeft hij zich in het bijzonder ingespannen voor de deelnemerscommunicatie van ons pensioenfonds. Ook is hij ruim een jaar lid geweest van de Beleggingscommissie.

Naam: Joop Ossel
Leeftijd: 66 jaar
Woonplaats: Hoevelaken
Functie: gepensioneerd; tot 2010 directielid RegioBank
Privé: getrouwd, drie kinderen, twee kleinkinderen
Hobby's: golfen, tennis, lezen, muziek (blues)

‘NETJES OP DE WINKEL PASSEN’

Sinds 2010 ben je met pensioen. Hoe lang heb je bij SNS REAAL gewerkt?

‘Ruim dertig jaar, waarin ik diverse functies heb mogen vervullen en met de organisatie ben meegegroeid. Na kortere dienstverbanden bij onder meer Bührmann-Tetterode en Hoogovens ben ik in 1979 bij de Bondsspaarbank Noord-Nederland in Groningen gaan werken als Hoofd Administratie. Na de fusie met de Bondsspaarbank voor Midden- en Oost-Nederland, in 1981, werd ik adjunct-directeur van de nieuwe Bondsspaarbank Midden Noord Oost Nederland (MNO). Die sloot zich in 1991 aan bij SNS. Na de overname door SNS van CVB Bank ben ik in 1993 bij CVB beland. In 1997 volgde de benoeming tot directielid, met als speciaal aandachtsgebied de backoffice. Ik heb daar een prachtige tijd gehad, met de ene uitdaging na de andere. Eén van de hoogtepunten was de overname van Regio Bank in 2007. Samen met Hans van den Bor heb ik CVB en Regio Bank geïntegreerd tot de huidige RegioBank. Daar ben ik nog steeds trots op.’

Waarom ben je bestuurslid van het pensioenfonds geworden?

‘Ik heb veel te danken aan SNS REAAL. Door alle kansen die ik heb gekregen, heb ik me persoonlijk kunnen ontwikkelen en al mijn talenten kunnen aanspreken en inzetten. Als je zoveel ‘geestelijk’ hebt verdiend, mag je ook wat aan de maatschappij teruggeven, vind ik. Als lid van de Raad van Deelnemers was ik al een paar jaar bij het Pensioenfonds betrokken; te veel op afstand naar mijn zin. Nu, als bestuurslid, sta ik dicht bij het roer en kan ik een directere bijdrage leveren. Ik ben ervan overtuigd dat ik met mijn kennis en ervaring op het gebied van financiën en controlling een waardevolle rol kan spelen.’

Wat wil je als bestuurslid bereiken?

‘Pensioenfondsen zitten nog steeds in zwaar weer en er komen veel ontwikkelingen op ons af. Het allerbelangrijkste is dat we ervoor zorgen dat zowel de actieven als de gepensioneerden een zo goed mogelijk pensioen krijgen. Dit vereist dat we netjes op de winkel passen en het beleid uitvoeren zoals we dat met elkaar hebben afgesproken.’

Naam: Art van Toor
Leeftijd: 35 jaar
Woonplaats: Amsterdam
Functie: Teamleider Capital Management & Pricing SNS Bank
Privé: getrouwd, twee dochters (Fiene (2) en Jolijn (0))
Hobby's: koken, tennis, squash, skiën

‘LUSTEN EN LASTEN EERLIJK BLIJVEN VERDELEN’

Wat heb je tot nu toe in je carrière gedaan?

‘Na mijn studie economie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam heb ik zes jaar als beurshandelaar gewerkt. Leerzaam, maar na die periode was ik toe aan iets nieuws. Op 1 augustus 2010 ben ik in dienst getreden bij SNS Bank als analist ALM en Hedge Accounting op de afdeling Finance & Control. Sinds 1 januari 2013 ben ik teamleider Capital Management & Pricing. Mijn team is verantwoordelijk voor de prognoses van de kapitaal- en liquiditeitspositie van SNS Bank. Ook berekenen we de tarieven van onze hypotheek- en spaarproducten.’

Waarom ben je bestuurslid van het pensioenfonds geworden?

‘Pensioen is een interessante materie en, door alles wat er in pensioenland speelt, continu in beweging. Er zitten veel aspecten aan waar ik affiniteit mee heb en door mijn studie en werk thuis in ben, waaronder vermogensbeheer en riskmanagement. Die kennis en ervaring wil ik graag inzetten voor ons Pensioenfonds. Daarom ben ik ook toegetreden tot de Beleggingscommissie. Een bijkomende reden is dat het pensioenfondsbestuur en het pensioenbureau bestaan uit een team van zeer competente collega's, ieder deskundig op z'n eigen terrein. Ik verwacht dat we veel van elkaar kunnen leren.’

Wat wil je als bestuurslid bereiken?

‘Ten eerste dat de lusten en lasten ook op de lange termijn eerlijk verdeeld blijven over de jongere en de oudere generatie. Verder vind ik het belangrijk dat we pensioen als onderwerp nóg beter bij alle deelnemers op de kaart zetten. Enerzijds om verkeerde verwachtingen en daarmee teleurstellingen te voorkomen, anderzijds om het grote belang van pensioen als arbeidsvoorwaarde te onderstrepen.’

‘ZOEKEN NAAR DE BESTE MIX VAN ZEKERHEID EN RENDEMENT’

Beleggen we de pensioenpremies op de juiste manier? Hebben we de risico's voldoende afgeschermd? Of zijn we juist te voorzichtig, waardoor we rendement mislopen? En wat valt er nog in het beleggingsbeleid te verbeteren? Belangrijke vragen, waar het pensioenfondsbestuur continu aandacht aan besteedt. Eens per drie jaar gebeurt dat extra uitgebreid, in de vorm van een Asset Liability Management (ALM)-studie. Afgelopen maanden is deze studie, met hulp van extern adviseur Mercer, opnieuw uitgevoerd. Eind mei heeft het bestuur de resultaten besproken. Bestuurslid Peter Ligthart vertelt er meer over.

WAAROM EEN ALM-STUDIE?

‘Het beleid van ons pensioenfonds rust op twee pijlers. We willen de rechten van onze deelnemers zo goed mogelijk beschermen, zodat we de pensioenen nu en in de toekomst kunnen uitbetalen. Tegelijk streven we ernaar om de pensioenen waardevast te houden door ze jaarlijks aan te passen aan de prijsinflatie (indexatie). Tussen beide doelstellingen zit een spanningsveld. ‘Beschermen’, ofwel zekerheid bieden, betekent beleggingsrisico's uit de weg gaan. Maar hoe minder risico je neemt, des te lager is het rendement. En dat rendement hebben we nu juist nodig om te kunnen indexeren. We zoeken in ons beleggingsbeleid dus voortdurend naar de beste mix van zekerheid en rendement. Een ALM-studie geeft ons hiervoor de handvatten.’

WAT HOUDT ZO'N STUDIE IN?

‘Simpel gezegd leggen we het huidige beleggingsbeleid onder een vergrootglas, waarbij we aan de hand van een rekenkundig model allerlei financieel-economische scenario's nabootsen en analyseren. Wat gebeurt er bijvoorbeeld met onze dekkingsgraad als de rente daalt of stijgt? Of de economie zich anders ontwikkelt dan we nu verwachten en de inflatie sterk oploopt? En wat is het effect op risico en rendement als we onze beleggingsmix aanpassen of kiezen voor andere beleggingscategorieën? Door al deze toekomstscenario's door te rekenen, weten we als bestuur niet alleen waar we nu staan, maar kunnen we ook op een gefundeerde manier keuzes maken in het beleid.’

WAT ZIJN DE UITKOMSTEN?

‘Uit de ALM-studie is gebleken dat we met ons huidige, voorzichtige beleggingsbeleid de risico's in de toekomst goed kunnen opvangen. We zitten dus op de juiste koers. Op twee punten kunnen we volgens de studie nog bijsturen. Ten eerste onze aandelenportefeuille. We beleggen nu vrijwel uitsluitend in aandelen in West-Europa en de Verenigde Staten; het advies is meer te spreiden over de wereld, en dan vooral richting de opkomende economieën. Deze spreiding beperkt het risico dat we lopen. Een tweede aanbeveling betreft de verdeling van onze beleggingen in vastrentende waarden. De ALM-studie adviseert enerzijds te beleggen in hoger renderende vastrentende waarden en anderzijds de Long Duration-portefeuille (obligaties met een lange looptijd) uit te breiden. Per saldo geeft dit naar verwachting een hoger rendement bij een gelijkblijvend risico.’

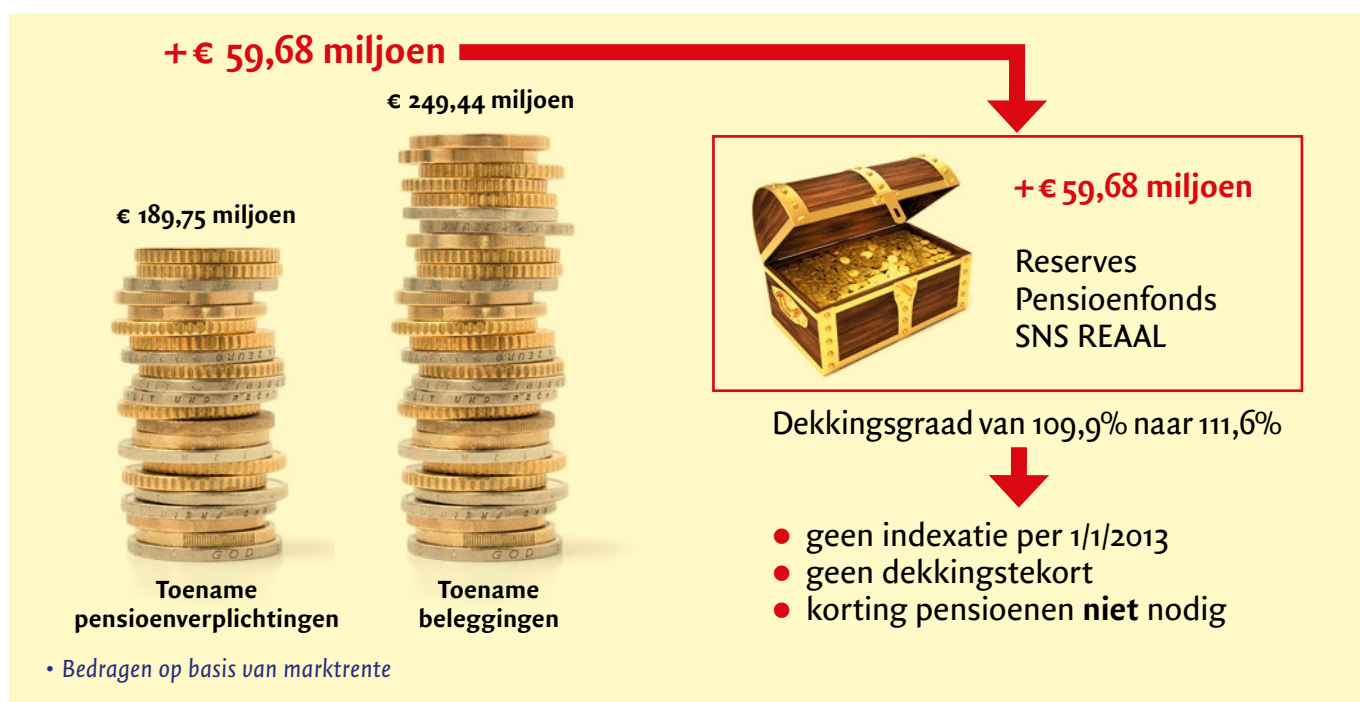
HOE NU VERDER?

‘In de bestuursvergadering van eind mei hebben we de ALM-studie besproken en vastgesteld. De uitkomsten gaan we (lees: de Beleggingscommissie) nu verder bestuderen en vervolgens doorvertalen in een strategisch beleggingsplan. Dit gaan we presenteren aan de Raad van Deelnemers en het Verantwoordingsorgaan.’

JAAROVERZICHT 2012 IN VOGELVLUCHT

Onlangs is het jaarverslag 2012 van Pensioenfonds SNS REAAL verschenen. Hierin legt het bestuur verantwoording af over het beleid in 2012 en de plannen voor 2013. De belangrijkste onderwerpen hebben we op een rij gezet. Het volledige jaarverslag kunt u downloaden van www.pensioenfondssnsreaal.nl > Actualiteiten > Informatie en downloads > Jaarverslag.

2012 IN ÉÉN OOGOPSLAG

PENSIOENFONDS SNS REAAL HOUDT DEKKINGSGRAAD OP PEIL

2012 was opnieuw een turbulent jaar voor alle Nederlandse pensioenfondsen. Het jaar ging van start met publicaties van dekkingsgraden, voorgenomen kortingen en diverse debatten in de Tweede Kamer over pensioenen. De pensioenfondsen lagen regelmatig onder het vergrootglas, met veel aandacht voor onder andere de kwaliteit van bestuur, deskundigheid

en kosten. Ook was 2012 een moeilijk beleggingsjaar met veel financieel-economische onzekerheden en daardoor risico's. De hoop dat de recessie in de eurozone kort en ondiep zou blijven, werd niet bewaarheid. De economische crisis manifesteerde zich in alle hevigheid en trok diepe sporen, ook buiten Europa. Aanhoudende onrust op de financiële markten was het gevolg, die nog werd aangewakkerd door de zich almaar voortslepende Europese schuldencrisis. Dankzij het voorzich-

Tabel 1: Ontwikkeling dekkingsgraad (in %)

	ULTIMO 2012	ULTIMO 2011	ULTIMO 2010	ULTIMO 2009
Op basis van marktrente	111,6	109,9	121,0	124,4
Op basis van DNB/UFR*	117,6	113,5	121,0	124,4
Vereiste dekkingsgraad	110,9	112,9	111,6	115,4

* Sinds 31 december 2011 moeten pensioenfondsen hun dekkingsgraden aan De Nederlandsche Bank (DNB) rapporteren op basis van een 3-maandsgemiddelde van de marktrente. Per 30 september 2012 is daar de toepassing van een door DNB gekozen 'langetermijnrente', ofwel de Ultimate Forward Rate (UFR), aan toegevoegd. Het bestuur van Pensioenfonds SNS REAAL heeft besloten om bij de beleidsvoering te blijven uitgaan van de marktrente. Dit geldt voor de berekening van de pensioenverplichtingen en de dekkingsgraad, de besluitvorming over indexatie, de bepaling van het beleggingsbeleid en het risico-afdekkingsbeleid (beheersen rente- en inflatierisico), de berekening van het vereist eigen vermogen en de berekening van de kostendekkende premie. Het bestuur is van oordeel dat – door handhaving van de beleidsuitgangspunten op basis van de marktrente – er een consistent financieel beleid is. Vanzelfsprekend ontkomt ons pensioenfonds er niet aan om naar DNB (en daarmee naar externe media) de dekkingsgraad te rapporteren op basis van de 3-maandsgemiddelde marktrentes met UFR; dit geldt ook voor de jaarrekening. In de communicatie naar deelnemers en gepensioneerden vermelden we daarom op kwartaalbasis op onze website beide dekkingsgraden.

tige, risicomijdende beleggingsbeleid heeft Pensioenfonds SNS REAAL zich onder deze hectische omstandigheden goed staande weten te houden. Dit blijkt uit de ontwikkeling van de dekkingsgraad, de maatstaf voor de financiële positie van pensioenfondsen: Pensioenfonds SNS REAAL startte 2012 met een dekkingsgraad van 109,9% en sloot het jaar af op een niveau van 111,6% (berekend op basis van marktrente). Dit is boven de wettelijk vereiste dekkingsgraad, die per eind 2012 is vastgesteld op 110,9%. Ons pensioenfonds heeft op dit moment dus voldoende geld in kas om de pensioenen te kunnen uitbetalen.

GEEN INDEXATIE PER 1 JANUARI 2013

Het pensioenfondsbestuur streeft ernaar de pensioenen jaarlijks aan te passen aan de inflatie (indexatie). Of dit mogelijk is, hangt af van hoe het pensioenfonds er financieel voorstaat en, vooral, of het eigen vermogen vóór en ná indexatie groot genoeg is om tegenvallers te kunnen opvangen. Ofwel: van de dekkingsgraad. Bij de besluitvorming maakt het bestuur gebruik van de indexatieregels van ons pensioenfonds. Daarin wordt jaarlijks vastgelegd bij welke dekkingsgraad indexatie mogelijk is. Voor 2012 was dit startpunt 115%. Op 31 oktober 2012, de peildatum voor het indexatiebesluit, stond de teller op 114,4% (berekend op basis van marktrente); net te laag voor het toekennen van (gedeeltelijke) indexatie. Daarnaast spelen er actuele ontwikkelingen die de dekkingsgraad onder druk zetten. Zo moet ons pensioenfonds per 31 december 2012 meer geld reserveren omdat we allemaal langer leven en

worden in 2013 ook waarschijnlijk de wettelijke regels voor de berekening van het eigen vermogen aangescherpt. Bovendien zijn de economische vooruitzichten nog steeds zeer onzeker. Alles overziend heeft het bestuur besloten de pensioenen per 1 januari 2013 niet te verhogen, een tegenvaller voor alle deelnemers en gepensioneerden van de pensioenregeling van SNS REAAL. Daar staat tegenover dat de dekkingsgraad van ons pensioenfonds boven de wettelijk vereiste minimumgrens ligt, waardoor de pensioenen in 2013 niet zoals bij veel andere pensioenfondsen hoeven te worden verlaagd.

WAARDE PENSIOENEN TOEGENOMEN ONDANKS ONVOLLEDIGE INDEXATIE

In de publieke discussie over pensioen is veel te doen over onvolledige indexaties en de kortingen op de pensioenen. Het is interessant om bij deze discussie ook de toename van de levensverwachting te betrekken. Langer leven betekent namelijk langer pensioen uitkeren en daar moeten de pensioenfondsen extra geld voor opzietten. Tabel 2 laat zien welke prijsinflatie er is geweest sinds 2005 en welke indexaties aan de deelnemers van Pensioenfonds SNS REAAL zijn toegekend. Over de periode 2005 tot en met 2012 zijn de prijzen met 17,2% gestegen, terwijl de pensioenen met 8,1% zijn geïndexeerd. Dit betekent een verlies aan koopkracht van 9,1%. Hiertegenover staat dat de pensioenen in waarde zijn gestegen. Niet door verhoging van de pensioenuitkeringen, maar door de verwachting dat het pensioen door de verbeterde levensverwachting langer

Tabel 2: Overzicht van de prijsinflatie en de toegekende indexatie sinds 2005

DATUM	PRIJSINFLATIE VOORAFGAAND JAAR	OPGETELDE PRIJSINFLATIE (2004=100)	TOEGEKENDE INDEXATIE	OPGETELDE INDEXATIE (2004=100)
1 januari 2005	1,36%	101,4	1,36%	101,4
1 januari 2006	1,60%	103,0	1,60%	103,0
1 januari 2007	0,90%	103,9	0,90%	103,9
1 januari 2008	1,60%	105,6	1,60%	105,6
1 januari 2009	2,80%	108,5	1,40%	107,0
1 januari 2010	0,70%	109,3	0,70%	107,8
1 januari 2011	1,57%	111,0	0,25%	108,1
1 januari 2012	2,61%	113,9	0%	108,1
1 januari 2013	2,91%	117,2	0%	108,1

Tabel 3: Waardeontwikkeling pensioenen door inflatie en langer leven

	MAN LEEFTIJD 40	MAN LEEFTIJD 60	MAN LEEFTIJD 80	VROUW LEEFTIJD 40	VROUW LEEFTIJD 60	VROUW LEEFTIJD 80
Aanspraken ouderdomspensioen						
Koopkracht	-/- 9%	-/- 9%	-/- 9%	-/- 9%	-/- 9%	-/- 9%
Langer uitkeren	+ 35%	+ 22%	+ 17%	+ 16%	+ 6%	+ 1%
Aanspraken ouderdomspensioen met meeverzekerd nabestaandenpensioen						
Koopkracht	-/- 9%	-/- 9%	-/- 9%	-/- 9%	-/- 9%	-/- 9%
Langer uitkeren	+ 15%	+ 11%	+ 9%	+ 14%	+ 7%	+ 4%

zal worden uitgekeerd. Het ouderdomspensioen is daardoor meer waard geworden; een nabestaandenpensioen is minder in waarde gestegen. Het gecombineerde effect is niet voor alle deelnemers gelijk. Hoe jonger de deelnemer hoe groter de invloed van de toegenomen levensverwachting op de waarde van de pensioenaanspraken. De overlevingskansen van mannen zijn bovendien sterker verbeterd dan van vrouwen. Tabel 3 vermeldt het verlies aan koopkracht door onvolledige indexatie en de waardevermeerdering door de langere verwachte uitkeringsduur van de pensioenen. De percentages zijn gesplitst naar mannen en vrouwen en weergegeven voor leeftijd 40, leeftijd 60 en leeftijd 80.

Per saldo zijn de pensioenaanspraken – ondanks de onvolledige indexatie – voor de meeste deelnemers in waarde toegenomen. Het rendement dat het fonds de laatste jaren heeft gemaakt, is voor een deel nodig geweest om de voorzieningen te verhogen in verband met de toegenomen uitkeringsduur van de pensioenen.

VOORZICHTIG BELEGGINGSBELEID GEEFT POSITIEF RENDEMENT

Pensioenfonds SNS REAAL voert al jaren een voorzichtig beleggingsbeleid. Het risico van renteschommelingen is grotendeels afgedekt en het inflatierisico gedeeltelijk. Daarnaast is de samenstelling van de beleggingsportefeuille gespreid over verschillende beleggingscategorieën en landen. Dit strategische beleid werkt goed onder normale omstandigheden, maar kan in ‘zwaar weer’ worden aangepast. In 2012 heeft het bestuur de koers van verdere risicovermindering vervolgd die in het najaar van 2011 was ingezet. Per 30 juni 2012 wordt 24% van het vermogen belegd in zakelijke waarden en 76% in vastrentende waarden. Het totale rendement over 2012 bedroeg 11,3% (2011: 10,28%). Tabel 4 geeft weer hoe dit rendement is samengesteld.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

In 2008 heeft het bestuur beleid vastgesteld voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Dit beleid is in 2011 verder aangescherpt. Eind 2012 voldeed ruim 98% van onze beleggingen aan onze criteria van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Voor de

overige beleggingen is het nauwelijks mogelijk om te kunnen voldoen aan onze uitgangspunten. Dit geldt vooral voor beleggingen in Emerging Markets. Toch blijven we hierin beleggen, omdat we dit nodig vinden voor spreiding van risico's en rendementen.

NIEUWE ALM-STUDIE GESTART

Elk pensioenfonds in Nederland is verplicht eens per drie jaar een Asset Liability Management (ALM)-studie uit te voeren. In een dergelijk onderzoek wordt in kaart gebracht hoe de financiële positie van het pensioenfonds zich op langere termijn gaat ontwikkelen en welke risico's hierbij komen kijken. Op basis van de uitkomsten kan het bestuur van het pensioenfonds vervolgens keuzes maken voor het pensioenbeleid, premiebeleid, indexatiebeleid en beleggingsbeleid. De laatste ALM-studie van Pensioenfonds SNS REAAL dateert uit 2010. Daarom is in 2012 een nieuw onderzoek voorbereid. Uit een shortlist van ALM-adviseurs is Mercer als adviseur geselecteerd. Eind 2012 is de studie gestart. Inmiddels (in maart 2013) heeft het bestuur een besluit genomen over de risicohouding bij beleggingen, waarbij gekozen is voor voortzetting van het huidige, gematigde risicoprofiel. De ALM-studie is eind mei 2013 afgerond en wordt nu doorvertaald in een strategisch beleggingsplan (zie ook het artikel op pagina 4).

INZICHT IN UITVOERINGSKOSTEN

Brancheorganisatie De Pensioenfederatie heeft in 2012 een model uitgebracht, waarmee pensioenfonds in hun jaarverslag inzicht kunnen geven in de totale kosten van de pensioen-uitvoering. Deze transparantie is niet alleen belangrijk voor alle deelnemers en gepensioneerden; door één model te gebruiken kunnen fondsen hun kosten ook onderling vergelijken. In het jaarverslag over 2012 heeft Pensioenfonds SNS REAAL de uitvoeringskosten volgens de aanbevelingen van De Pensioenfederatie weergegeven.

Uit onderzoeken blijkt keer op keer dat de uitvoeringskosten van ons pensioenfonds in lijn liggen met het gemiddelde in de branche. In het najaar van 2012 is dit door een nieuwe vergelijking (benchmark) opnieuw bevestigd.

Tabel 4: Samenstelling beleggingsrendement 2012

	BELEGD VERMOGEN ULTIMO 2012 (x € 1.000)	RENDEMENT IN %	BIJDRAGE AAN RENDEMENT
Matching-portefeuille*	1.994.844	9,9%	7,8%
Return-portefeuille**	462.497	16,7%	3,5%
Cash	2.641	0,0%	0,0%
Totaal	2.459.982		11,3%
<p>*) De matching-portefeuille is bedoeld voor het nakomen van de pensioenverplichtingen en bestaat uit beleggingen in vastrentende waarden en rente- en inflatiederivaten. **) De return-portefeuille heeft tot doel (extra) rendement te behalen voor buffervorming en toekomstige indexaties. De return-portefeuille bestaat uit beleggingen in aandelen, vastgoed (tot en met juni 2012) en microfinancieringsfondsen.</p>			

Tabel 5: Uitvoeringskosten

	2012	2011
Kosten pensioenbeheer	3.003.000	2.918.000
Kosten per deelnemer		
actieven en gepensioneerden	237	227
actieven, gepensioneerden en slapers	133	128
Kosten vermogensbeheer	4.747.000	4.341.000
Transactiekosten	1.792.000	1.802.000

ONTWIKKELINGEN 2013

Vernieuwing administratieovereenkomst

Op 1 januari 2014 eindigt de overeenkomst die met Zwitserleven in 2010 is afgesloten voor uitvoering van de deelnemers- en uitkeringsadministratie. Voor de vernieuwing van de administratieovereenkomst is een plan van aanpak opgesteld. Hierbij wordt rekening gehouden met de jongste ontwikkelingen in de wet- en regelgeving en in de maatschappij.

Vernieuwing pensioenregeling SNS REAAL

Medio september 2012 heeft de werkgever aangegeven de pensioenregeling te willen versoberen om kosten te besparen. De definitieve plannen worden naar verwachting in 2013 bekend. Door wettelijke wijzigingen moet de pensioenregeling van SNS REAAL in elk geval per 1 januari 2014 worden aangepast aan de lagere pensioenopbouw (2,15% voor middelloon, bij de fiscaal laagst mogelijke franchise; dit was 2,25%) bij een pensioenleeftijd van 67 jaar. Het initiatief voor de aanpassingen ligt in beginsel bij de werkgever.

Nationalisatie SNS REAAL

Op 1 februari 2013 is SNS REAAL genationaliseerd. Dit heeft geen gevolgen voor de opgebouwde pensioenen en pensioen-uitkeringen van de deelnemers van Pensioenfonds SNS REAAL. De financiële positie van ons pensioenfonds wordt niet beïnvloed door de situatie bij SNS REAAL. Ons pensioenfonds heeft niet belegd in aandelen, obligaties of achtergestelde leningen van SNS REAAL. De nationalisatie heeft dus niet geleid tot beleggingsverliezen. Daarnaast is de premie voor de pensioenopbouw in 2013 al begin januari 2013 van SNS REAAL ontvangen.

Wet versterking bestuur pensioenfondsen

Op 24 februari 2012 is het Wetsvoorstel versterking bestuur pensioenfondsen aan de Tweede Kamer aangeboden. Het wetsvoorstel voorziet in een herziening van de wettelijke regels voor governance en medezeggenschap voor pensioenfondsen om te kunnen voldoen aan de eisen die voortvloeien uit de ontwikkelingen op pensioengebied. Het wetsvoorstel treedt naar verwachting in werking per 1 juli 2013. Pensioenfondsbesturen hebben dan nog tot 1 juli 2014 de tijd om de bestuursstructuur aan te passen. Het bestuur volgt het wetsvoorstel met belangstelling en studeert op de gevolgen hiervan voor de huidige governance van ons pensioenfonds. Daarbij geldt als uitgangspunt: behoud het goede, benut verbetermogelijkheden.

JAARVERSLAG 2012 STAAT VOOR U KLAAR!

Dit jaaroverzicht in vogelvlucht is gebaseerd op het jaarverslag 2012. Het volledige verslag kunt u downloaden van de website www.pensioenfondssnsreaal.nl > Actualiteiten > Informatie en downloads > Jaarverslag.

KERNCIJFERS 2012

AANTAL DEELNEMERS	ULTIMO 2012	ULTIMO 2011	ULTIMO 2010	ULTIMO 2009	ULTIMO 2008
Actieve deelnemers	8.846	9.212	9.483	8.618	8.004
Pensioengerechtigden	3.845	3.654	3.439	3.305	3.119
Slapers	9.840	9.860	10.493	9.937	9.548
Totaal	22.531	22.726	23.415	21.860	20.671

TECHNISCHE VOORZIENINGEN (x € 1.000)	ULTIMO 2012	ULTIMO 2011	ULTIMO 2010	ULTIMO 2009	ULTIMO 2008
Op basis DNB/UFR:	2.099.052	1.912.956	1.604.884	1.446.167	1.368.409
Op basis van marktrente:	2.211.887	1.974.480	1.604.884	1.446.167	1.368.409

	2012	2011	2010	2009	2008
Premies (x € 1.000)	85.152	82.572	82.146	84.564	75.315
Uitkeringen (x € 1.000)	51.204	50.963	46.706	44.131	41.049

VERDELING BELEGD VERMOGEN (x € 1.000)	ULTIMO 2012	ULTIMO 2011	ULTIMO 2010	ULTIMO 2009	ULTIMO 2008
Vastgoedbeleggingen	-	42.783	70.799	75.368	53.095
Aandelen	566.992	545.638	593.696	496.958	334.468
Zakelijke waarden	566.992	588.421	664.495	572.326	387.563
Vastrentende waarden	1.818.554	1.347.778	1.203.309	1.151.187	1.053.975
Derivaten	74.436	228.661	52.808	56.104	37.736
Totaal	2.459.982	2.164.860	1.920.612	1.779.617	1.479.274
Beleggingsopbrengsten (x € 1.000)	264.070	200.588	109.458	255.779	-114.808
Rendement totale portefeuille	11,33%	10,28%	6,13%	16,75%	-7,03%

FINANCIËLE POSITIE	ULTIMO 2012	ULTIMO 2011	ULTIMO 2010	ULTIMO 2009	ULTIMO 2008
Aanwezige (nominale) dekkingsgraad DNB/UFR	117,6%	113,5%	121,0%	124,4%	110,0%
Aanwezige (nominale) dekkingsgraad marktrente	111,6%	109,9%	121,0%	124,4%	110,0%
Vereiste (nominale) dekkingsgraad	110,9%	112,9%	111,6%	115,4%	109,5%
Vereiste minimum dekkingsgraad	104,4%	104,6%	104,6%	104,6%	105,0%
Reële dekkingsgraad	76,3%	70,9%	79,9%	81,1%	86,2%

RAAD VAN DEELNEMERS

WIJZIGINGEN IN DE RAAD VAN DEELNEMERS

Kort na elkaar hebben twee leden de Raad van Deelnemers verlaten. Joop Ossel is namens de gepensioneerden lid van het bestuur van ons Pensioenfonds geworden. Wij wensen Joop veel succes in zijn nieuwe functie. Rudy van Herwaarden is zijn opvolger. Ook onze vice-voorzitter Ronald Veen heeft de Raad verlaten. We danken Ronald voor zijn sterke inbreng in de afgelopen vijf jaar. Danny van der Kwast vult de ontstane vacature in. De Raad van Deelnemers is blij met Rudy en Danny als nieuwe leden. We wensen hen een goede periode in de Raad toe.

WIJZIGING IN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Frank Kuster heeft SNS REAAL verlaten. Namens de deelnemers is Erik Vonk bereid gevonden zijn plaats in het Verantwoordingsorgaan in te nemen. Wij wensen Erik veel succes toe.

JAARVERSLAG 2012

De Raad van Deelnemers heeft het jaarverslag uitgebreid besproken. Wij stelden vast dat veel van onze eerdere suggesties zijn meegenomen. Het verslag is een volledig en duidelijk rapport, dat goed weergeeft waar we als pensioenfonds staan. Ten opzichte van veel andere pensioenfonds is onze positie heel behoorlijk. Daar mogen we best trots op zijn. De Raad heeft ingestemd met het jaarverslag en het bestuur decharge verleend en gecompimenteerd met het gevoerde beleid.

WIJZIGING PENSIOENREGELING

Wij krijgen regelmatig vragen van collega's over wat er gaat gebeuren met onze pensioenregeling, die nu nog uitgaat van pensionering op 62-jarige leeftijd. Tenslotte gaat de pensioenrichtleeftijd naar 67 jaar. En dat is een flinke verandering. De inhoud van de pensioenregeling is een afspraak tussen de werkgever en de werknemers (vakbonden). Ook de hoogte van de premie wordt aan de CAO-tafel besproken. Het pensioenfondsbestuur beoordeelt daarna of de pensioenregeling tegen de beschikbaar gestelde premie kan worden uitgevoerd. De Raad van Deelnemers geeft daarover vervolgens advies. Het is dus niet de Raad van Deelnemers die de nieuwe pensioenregeling vaststelt.

VOORUITBLIK

1 februari 1953, 21 juli 1969, 11 september 2001. Data om nooit te vergeten. Zo ook 1 februari 2013, de dag dat ons SNS REAAL plotsklaps van eigenaar en bestuur wisselde. Het slotakkoord van een turbulente en onzekere tijd. Maar meteen ook het begin van een bank-verzekeraar die niet bij de pakken neerzit, maar zich in de nieuwe jas zal inspannen voor de belangen van de bestaande en de nieuwe klanten. Dat elan heeft ook ons Pensioenfonds, ondanks alle in- en externe stormen, al die tijd behouden. Het slagvaardige en risicomidende beleid van de afgelopen jaren heeft ertoe geleid dat het fonds behoort tot de top van de Nederlandse pensioenwereld. Jammer genoeg kon er dit jaar geen indexatie plaatsvinden, maar anderzijds gaf dit besluit ons fonds meer vet op de botten en hoefde er in ieder geval niet op de pensioenen te worden gekort.

Maar dat is geen reden om op onze lauweren te gaan rusten, integendeel. Voorlopig zijn de financiële markten nog volop in beweging en is het de vraag of er voorzichtig weer wat meer in aandelen belegd kan worden. De rente is immers nog steeds historisch laag en wij worden gemiddeld steeds ouder. Ook de ingrijpend veranderende pensioenwetgeving vraagt onze aandacht. Duidelijk is dat de trend van versobering zich ook bij de pensioenen laat gelden. Dit werpt de eerste schaduwen vooruit over de vaststelling van de premie voor de komende periode. Bestuur en Raad van Deelnemers zijn daar alert op. De meest recente kerncijfers van ons fonds geven aan dat wij nog steeds 'in shape' zijn. Dat vormt een hechte basis om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien en met goede antwoorden te komen op de vraagstukken die voor ons liggen. Kortom, ook binnen het pensioenfonds zullen de nodige bergjes werk verzet moeten worden; een mooie uitdaging!

Rob Engels, voorzitter
Aad Borsboom, secretaris

NIET VROEG GENOEG BEGINNEN...

Een nieuwe aandeelhouder en een nieuwe bestuursvoorzitter. Na de nationalisatie was het niet alleen voor mij even wennen, ook jullie kregen opeens te maken met een nieuw gezicht. Datzelfde geldt nu ook voor de gepensioneerden. Inmiddels heb ik het bedrijf van binnen en buiten leren kennen en ben ik los van alle ontwikkelingen trots op wat we elke dag samen met elkaar bereiken. Mede dankzij de open en informele sfeer waar veel oud-collega's de basis voor hebben gelegd.

Sommigen van jullie zullen mij misschien nog kennen uit mijn tijd bij REAAL jaren geleden. De collegialiteit die we toen met elkaar hadden, ervaar ik nog steeds. Een belangrijke reden waarom ik deze uitdaging in februari aan durfde te gaan. Normaal gesproken word je geen bestuursvoorzitter zonder eerst eens uitgebreid kennis te maken met de mensen uit het bedrijf. Ik had echter het volste vertrouwen in de open bedrijfs-cultuur van SNS REAAL.

Die openheid kenmerkt ook de cultuur van de Stichting Pensioenfonds SNS REAAL. Een paar weken geleden heb ik een prettig en openhartig gesprek gehad met Han Thoman en Mariëtte Simons, voorzitter respectievelijk directeur van het pensioenfonds, over de ontwikkelingen rondom de nationalisatie en in de pensioenmarkt. De nationalisatie heeft geen gevolgen voor de opgebouwde pensioenen en pensioen-uitkeringen van de deelnemers van Pensioenfonds SNS REAAL. Het fonds staat volledig los van SNS REAAL en heeft een eigen bestuur. Ook voldoet het fonds weer aan de vereiste financiële reserves om aan alle pensioenverplichtingen te kunnen voldoen én tegenvallers te kunnen opvangen. Het pensioen gaat niet omhoog, maar ook niet omlaag. Stichting Pensioenfonds SNS REAAL laat zien dat het een solide pensioenfonds is. Daar mogen we in deze tijden best trots op zijn.

Een goed pensioen is wat mij betreft nog altijd een belangrijke arbeidsvoorwaarde. Ik ben blij dat er tegenwoordig veel meer belangstelling voor is. Zo leverden de pensioenavonden voor consumenten bij Zwitserleven vorig najaar veel lovende reacties op. En die waren niet alleen van ouderen. Als samenleving zijn we steeds meer zelf verantwoordelijk voor ons pensioen. De overheid kan niet meer voor iedereen zorgen. Vanuit mijn opvoeding vind ik dat je de lusten en lasten ook voor de langere termijn eerlijk moet verdelen.

Dat betekent wel dat werknemers nog meer inzicht moeten krijgen in hun pensioen. Het idee dat alles wel goed geregeld zal zijn, is verleden tijd. Je kunt niet vroeg genoeg beginnen om vooruit te denken. Die verandering zie ik ook intern. Vroeger waren we tevreden als deelnemers werden geïnformeerd, nu zorgen we dat mensen begrijpen wat de risico's zijn en welke keuzes ze hebben. We zetten ons elke dag in om aan deelnemers en het grotere publiek helder te maken wat ze aan pensioen hebben opgebouwd.

Ik zou iedereen van harte aanraden om ook eens naar je eigen pensioenoverzicht te kijken. Want met pensioen kun je niet vroeg genoeg beginnen. Dat is wel zeker.

Gerard van Olphen,
CEO SNS REAAL

WIST U DAT...

...DE PENSIOPREMIE 2013 VOLDOENDE IS VOOR DE OPBOUW VAN ALLE PENSIOPREMIES?

Jaarlijks wordt pensioenpremie betaald voor de nieuwe pensioenopbouw van dat jaar van de werknemers van SNS REAAL. Die jaarpremie staat vast en wordt eens in de vijf jaar afgesproken door de werkgever met de bonden. Het pensioenfonds kijkt hierbij over de schouders mee en toetst aan het begin van ieder jaar of de premie toereikend is om de pensioenen in dat jaar overeenkomstig het pensioenreglement te kunnen opbouwen. Begin 2013 is deze toets opnieuw uitgevoerd. Daarbij is gebleken dat de premie (20,85% van de loonsom) voldoende is om ook in 2013 volledige pensioenopbouw toe te kennen, indien wordt uitgegaan van een gedempte kostendeckende premie op basis van een verwacht rendement van 4%. Op basis van de marktrente zou de premie niet toereikend zijn geweest. In 2013 worden de pensioenen dan ook opgebouwd volgens het geldende pensioenreglement: 1,79% over het pensioengevende salaris (min de franchise) bij een pensioenrichtleeftijd van 62 jaar. De huidige CAO-afspraken over de pensioenpremie gelden tot en met 31 december 2014. Wat er daarna met de premie gebeurt, is afhankelijk van het CAO-overleg tussen de werkgever en de vakorganisaties.

...IN MEI UW UNIFORM PENSIPOVERZICHT (UPO) 2013 IS VERSTUURD?

Als deelnemer aan de pensioenregeling van SNS REAAL krijgt u jaarlijks het Uniform Pensioenoverzicht (UPO). In mei heeft u, als het goed is, uw UPO 2013 ontvangen. * De pensioenbedragen op dit overzicht zijn aangepast aan het salaris geldend per 1 januari 2013 en eventuele indexatie per die datum. Op uw UPO kunt u zien hoeveel pensioen u tot nu toe bij ons pensioenfonds heeft opgebouwd, hoeveel geld u kunt verwachten bij pensionering en arbeidsongeschiktheid, en welke uitkering uw nabestaanden krijgen als u overlijdt. Maar let op: uw UPO geeft alleen inzicht in uw pensioenopbouw bij Pensioenfonds SNS REAAL. Op mijnpensioenoverzicht.nl vindt u een totaaloverzicht van uw AOW en pensioen(en) van eventuele andere werkgevers. Hier staat niet alleen het brutobedrag van uw pensioen vermeld, maar ook een inschatting van het nettobedrag. Belangrijk om goed naar te kijken, want... is dat bedrag genoeg voor u en uw nabestaanden? Zo nee, dan heeft u nu nog de tijd om in actie te komen en zelf maatregelen te treffen. Maar hoe en wat? Als hulpmiddel vindt u in de begeleidende brief bij uw UPO 'de vier pensioenvragen'. Maak er even tijd voor vrij om ze te beantwoorden. Het gaat om uw toekomst en die van uw partner en kinderen!

* Deelnemers die geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn, ontvangen hun UPO in het derde kwartaal.

Wilt u meer weten? Kijk dan op www.pensioenfondssnsreaal.nl. Komt u er niet uit? Of heeft u uw UPO niet ontvangen? Mail dan naar werknemersdesk@zwitserleven.nl. U kunt de Werknemersdesk ook bellen: 020-347 81 00 (werkdagen van 08.30 tot 17.30 uur).

...HET PENSIOPREMIEBUREAU IS UITGEBREID?

Het Pensioenbureau ondersteunt het bestuur en de commissies op het gebied van beleidsvoorbereiding, beleidsontwikkeling en beleidsevaluatie. Door een sterke toename van de complexiteit van de pensioenwereld en de eisen vanuit de toezichthouders zijn de taken de afgelopen jaren gegroeid. Het Pensioenbureau is daarom versterkt met Max Muntinga (senior beleidsadviseur voor pensioenjuridische zaken en communicatie) en Viren Chanmugan (senior beleidsadviseur beleggingen).

 Pensioenfonds SNS REAAL

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van
Stichting Pensioenfonds SNS REAAL
p/a Postbus 11
5201 AA 's-Hertogenbosch
T 073 - 683 24 04
E pensioenfonds@snsreaal.nl
I www.pensioenfondssnsreaal.nl

Redactie
Pensioenbureau SNS REAAL

Tekst
Geert de Vries, Copyplatform.nl

Vormgeving
Melis Graphic Services bv

Drukwerk
Drukkerij Damen

De tekst in deze nieuwsbrief is met zorg samengesteld en is informatief van aard. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.